

Ainevaldkond	Keel ja kirjandus
Kursuse nimetus	20. SAJANDI KIRJANDUS
Eelduskursused	„Kirjandus antiigist 19. sajandi lõpuni“, „Kirjandusteose analüüs ja tõlgendamine“, „Ilukirjanduse põhiliigid ja žanrid“, „Kirjandus ja ühiskond“
Kursuse maht ja õppekorraldus	21 (75-minutilist) tundi: kontakttunnid, iseseisvad tööd
Õpetamise aeg	12. klassis (RLH) 2024/25. õa
Kursuse eesmärgid	Kursuse „20. sajandi kirjandus“ eesmärk on kujundada terviklik kirjandus- ja kultuurilooline teadmiste süsteem ning ajatelt edasisteks kirjandusõpinguteks. Ainesis on esitatud ajastut kõige ilmekamalt esindavad autorid, kelle hulgast teeb õpetaja valiku, keda põhjalikumalt tutvustada, arvestades tekstide kättesaadavust, oma eelistusi, aega, õpilaste võimeid ja huve. Kursuse vältel loeb õpilane tervikuna läbi vähemalt neli ainekavas nimetatud autori teost eesti ja/või maailmakirjandusest Ülevaateemade kõrval on tähtis pakkuda õpilasele võimalust otsida tekstidest ajastule või voolule iseloomulikku, et õpikust loetut või õpetaja räägitut kinnistada. Ajastute, voolude ja neid esindavate autorite teostega tutvuvad õpilased kursuse jooksul peamiselt tunnis analüüsivate tekstikatkendite kaudu, mille abil saab juhtida õpilase tähelepanu teemadele ning probleemidele, mida eri asjastute kirjanikud on kujutanud; luua paralleele, võrrelda ja leida erinevusi selles, mida on inimene väärtustanud ning kuidas on moraalsed tõekspidamised ja esteetilised hoiakud aja jooksul muutunud Maailmakirjanduse arengulooga paralleelselt on vaatluse all kirjanduse kujunemine Eestis, tõstes esile tõsiasja, kui lühikese ajaga on eesti kirjandus jõudnud maailmakirjanduse tasemele. Kursuse jooksul kinnistub arusaam, et eesti kirjandus ei ole eraldiseisev nähtus, vaid moodustab koos teiste maade autorite loominguga maailmakirjanduse terviku
Kursuse lühikirjeldus	Õppesisu • 20. sajandi modernistlikud voolud • Modernistlik luule. Vene sümbolistlik luule: Blok; eesti sümbolistlik luule: E. Enno; futurism: Majakovski; akmeism: Ahmatova; impressionism: Ridala; "Siuru" ja "Tarapita"; impressionistlik ja ekspressionistlik luule • Tammsaare romaanid ja draamad. „Tõde ja õigus I“ lähivaates. Õppeekskursioon Vargamäele • Modernistlik proosa: Kafka, Tuglas • Modernistlikud romaanid kui kultusteosed. Esitlus 20. saj autori valikraamatu põhjal, sh „kadunud põlvkond“, nt Ernest Hemingway, Erich Maria Remarque, F. Scott Fitzgerald, Hermann Hesse, Albert Camus, Eugène Ionesco või Tennessee Williams; maagiline realism, postmodernism Jorge Luis Borges või Gabriel García Márquez või Milan Kundera või Umberto Eco või Günter Grass, Kurt Vonnegut jt)

	• Maagiline realism. Mihhail Bulgakovi romaan „Meister ja Margarita“ ja selle seotus J. von Goethe draamaga „Faust“. • Valik Mehis Heinsaare novelle • 60.–80. aastate proosa areng • Postmodernism. Kundera, Traat, Kross, Unt. Proosa uuenduslikkus: sisemonoloog, eksistentsialismi mõjud, grotesk, võõrandumine. Karl Ristikivi „Hingede öö“ ja „Pagulase päevik“ Mõisted: absurdidraama, absurditeater, akmeism, avangardism, eksistentsialism, ekspressionism, futurism, grotesk, imazism, impressionism, maagiline realism, modernism, pagulaskirjandus, postmodernism, sümbolism, sürrealism, uusromantism
Kursuse õpitulemused	Kursuse lõpul õpilane • iseloomustab õppematerjalidele toetudes eri ajastute kirjandust, tähtsamaid voole ja žanre, autoreid ja nende teoseid • nimetab maailmakirjanduse tähtsamaid perioode, kirjanduslikke rühmitusi, olulisemaid autoreid ja nende teoseid; • seostab eesti kirjanduslugu Euroopa kirjanduse perioodide, voolude ja suundadega • võrdleb poeetikaanalüüsile tuginedes vabalt valitud kirjandusteoseid, tuues esile ühiseid ja eriomaseid jooni • mõistab ning hindab kirjandusteoste humanseid, eetilisi ja esteetilisi väärtusi • on tervikuna läbi lugenud ja analüüsinud ettenähtud proosa- või draamateosed, tunneb teoste ning nende autorite kohta üldises kultuuri- ja kirjandusloos
Hindamine	Koondhinde moodustavad kontrolltööd, lugemiskontrollid, analüüsitööd, suulised diskussioonid/ettekanded ning loovtööd. Aineõpetaja täpsustab õppeinfosüsteemis kursuse 1. sissekandes vastavate tööde arvu ning hinde kujunemise viisi. Kursusehinnet arvestatakse kirjanduse kooliastmehinde väljapanekul.
Õppematerjalid	Õppekavale vastavad õpikud ning töövihikud
Kirjandus (soovituslik kirjandus)	Koostanud Talvet, J. “Maailmakirjanduse lugemik” Neithal, R. “Mis on mis kirjanduses. Kirjandusterminite leksikon gümnaasiumile” Merilai, A., Saro, A., Annus, E. “Poeetika. Gümnaasiumiõpik” Epner, L., Metste, K., Olesk, S. “Vanem eesti kirjandus. Gümnaasiumi kirjandusõpik” Annus, E., Epner, L., Süvalep, E. “20. sajandi I poole eesti kirjandus. Gümnaasiumi kirjandusõpik” “XX sajandi kirjanikke” Kirjandusleksikonid ning terminoloogiasõnaraamatud Valikkirjandus, mille täpsustatud nimekirja koostab aineõpetaja lähtuvalt riikliku ainekava valikutest Kirjandusportaalid ning internetiväljaanded
Kursuse väljund	Peamine väljund on mõista kirjanduse rolli. Kirjandusõpetus on gümnaasiumis üks keskseid kultuuri- ja kunstiaineid, mis aitab

	kujundada esteetilisi ja eetilisi tõekspidamisi, rikastada vaimu ja väljendusoskust ning mitmekesistada kommunikatsiooni. Lisaväljundid: kirjandusolümpiaadid, esseekonkursid, kirjanduslikud projektid
--	---